

MĀCIES, BŪVĒ UN DOMĀ LĪDZI!

Latvijā labi pazīstamais arhitekts, pasīvo māju projektēšanas celmlauzis Ervins Krauklis uzskata, ka energoefektīvu māju būvniecība, kas nozīmē rūpīgi sabalansētas, īpaši augstas prasības ēkas energoefektivitātei ar tās funkcionalitāti, šodien ir jauns izaicinājums gan arhitektiem, gan būvniekiem, gan arī būvmateriālu ražotājiem. Šai darbā gūta vērtīga pieredze, projektējot modernu jaunbūvi Rojas pagasta Ģipkā, kuru pagaidām varam uzskatīt par vienīgo pasīvās mājas standartam atbilstošo ēku Latvijā. Pasīvo māju apsilda tikai saule, tās iemītnieki, mājtsaimniecības ierīces un vēdināšanas iekārtas piegādātais gaiss, apsildes iekārtas tajās pat mūsu skarajos klimatiskajos apstākļos nemaz nav nepieciešamas. Arī cita veida enerģijas patēriņš – minimāls. Izklaušs pēc fantastikas? Nebūt nē. To visu panāk ar efektīvu siltumizolāciju, trīskārši stiklotiem logiem, rekuperējošām (izejošais gaiss saspilda ienākošo) vēdināšanas iekārtām, kā arī ar pārdomātu ēkas projektu, kurš optimizēts jau agrīnā tā izstrādāšanas stadijā, rūpīgi pārdomātām detaļām, „pareiziem” būvmateriāliem un rūpīgu, kvalitatīvu būvnieku darbu.

Katra jauna lieta veiksmīgi ieviesīsies ikdienas dzīvē tikai tad, ja par to tiks pietiekami plaši un daudzpusīgi informēta sabiedrība. Ne vien informēta, bet arī izglītota. Pasīvo jeb „zaļo” māju jomā gudrākiem jāklūst gan cilvēkiem, kuri labprāt vēlētos tādās mājās dzīvot, gan projektētājiem un celtniekiem. Patlaban visur dzirdam, ka ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu notiek plaša veco padomju laiku māju siltināšanas kampaņa. Jā, siltuma taupīšanas problēma mūsu klimatiskajos apstākļos vienmēr būs aktuāla. Dažādas firmas piedāvā savus pakalpojumus un cīnās, lai uzvarētu konkursos, kuri sagādās iespēju gan nodarbināt cilvēkus, gan labi nopelnīt. Bet cik pamatota ir šo dzīvojamo māju siltināšanai izmantoto metožu pielietošana? Cik kvalitatīvi notiek būvdarbi? Kādi materiāli – cilvēkam un videi draudzīgi, vai tomēr nē - tiek izmantoti? Cik ilgi šodien nosiltinātās sienas kalpos un, galvenais, vai ēku siltināšana dos cerēto efektu? ES institūcijas šo darbu efektivitāti pārbaudīs pēc noteikta laika. Ja monitoringa rezultāti neatbildīs naudas ņēmēju apsolījumiem, nopietnas problēmas garantētas. Kā tad galu galā būs?

No 26. līdz 30. aprīlim Ērgļu arodvidusskolā tika rīkoti kursi „Energoefektīva renovācija ar ekobūves paņēmieniem”. Dažādu būvfirmu pārstāvji, inženieri un arhitekti, kā arī būvmateriālu ražotājfirmu ļaudis papildināja zināšanas par šodien īpaši aktuālu tēmu – iespējām veikt renovācijas darbus (konkrēti – veco mūra sienu siltināšanu), izmantojot ekoloģiskus materiālus, kā arī par to, kā noteikt mājas „vājās vietas”, kur veidojas termiskie tilti, kā veikt termogrāfiju, kā būvēt, pielietojot ekoceltniecības principus, un citas praktiski noderīgas lietas. Dažas atziņas, kuras guva kursu dalībnieki.

Energoefektivitātes eksperts Artūrs Gredzens (SIA ARTIVA), kurš demonstrēja, kā veicama ēkas blīvējuma pārbaude jeb tā saucamais gaisa pārspiediena tests, bija lakonisks: „Dažreiz var tikai pabrīnīties, cik nesaimnieciski ir mūsu līdzcilvēki. Pērkot gludekli, viņi noteikti paprasīs garantijas talonu, pērkot auto pārlicināsies, vai tam nav kāds defekts, bet, iegādājoties māju, vadās gandrīz tikai no emocionāliem apsvērumiem – patīk, ērta, skaista apkārtnē utt. Bet galvenais taču ir tas, cik šī māja būs komfortabla, vai ziemā tajā turēsies siltums, vai vēji nesvilpos caur šķirbām tā, ka visu gadu nāksies staigāt vilnas zeķēs!” Viņam piekrita SIA Ekodoma energoauditors Agris Kamenders, kurš nolasiņa interesantu lekciju un pēc tam praktiski demonstrēja mājas pārbaudes metodi – termogrāfiju, kas palīdz darbu kvalitāti novērtēt vizuāli. Šī metode nedod skaitliski izmērāmu rezultātu, bet ar speciālas aparatūras palīdzību uzrāda vietas, kam jāpievērš īpaša uzmanība siltināšanas procesā.

Viens no galvenajiem kursu organizatoriem Ervins Krauklis: „Nekas labs nenotiks, ja paši to labo neveicināsim. Gribam dzīvot ērtāk, skaistāk, labāk? Kāpēc jāgaida kāds no malas, kas par to parūpēsies? Jau vairākus gadus interesējos par videi draudzīgas būvniecības iespējām. Vajadzēja atrast kādu „paraugēku”, kurā padarboties šai jomā, un izvēle krita uz Ērgļu arodividusskolu, kuras enerģisko direktoru biju redzējis un dzirdējis televīzijā. Var teikt, ka sapratāmie no pusvārdiem. Andris Spaile ir cilvēks ar progresīvu domāšanu, kura turklāt ievirzījusies „zaļā” gultnē. Arodskolas masīvās padomju laika celtnes gribam renovēt atbilstoši energoefektīvas ēkas standartiem. Darba, protams, vēl daudz. Galvenais – pārlicināt cilvēkus, kuriem mūsu valstī ir noteikšana, par savas idejas pareizību, argumentēti to pamatot. Pirms pieciem, sešiem gadiem es pats skeptiski raudzījos uz to, par ko šobrīd iestājos, jo visi enerģiju veidi bija ļoti lēti. Šobrīd viss mainījies, enerģiju taupīšana kļuvusi par prioritāti. Pasīvā māja – tuvākās nākotnes aktualitāte. Šī iemesla dēļ bija svarīgi noorganizēt šos kursus. Cilvēki ir jāmāca, lai viņi saprastu. Vēl svarīgāk – saprast pašiem. Un, protams, strādāt ar pasūtītājiem.”

Artūrs Gredzens: „Vecajās mājās visas zināšanas jau ieliktas! Jaunās tehnoloģijas daudz ko samaitā, mēģinot izgudrot riteni par jaunu. Daudzas lietas, par ko šodien runājam, sen jau ir zināmas, tikai jāizbrauc uz vecām mājām, jāpaceļ to projekti, pamatīgi jāizpēta konstrukcijas. Piemērs – logu slēgji, kādus tagad vairs gandrīz nekur neredz – lielisks termoregulēšanas instruments! Telpa nepārkarst, saglabā vienmērīgu temperatūru – vienkārši un skaisti.

Ervins Krauklis: „Brīvdabas muzejs, kurā savāktas tradicionālas koka ēkas no dažādiem Latvijas novadiem, reiz ir tā vieta un lieta, kuru novērtē koka būvnieki no visām pasaules malām. Mūsu, latviešu, ēkām ir ļoti augsta kvalitāte, turklāt tajās var redzēt veselu rindu tādu konstruktīvo risinājumu, kādu, piemēram, Vācijā vienkārši nav.”

LAK Namdaru biedrības priekšnieks Kārlis Apinis: „Mana praktiskā darba pieredze ir ļoti liela, galvenokārt nodarbojos ar guļbūvju celtniecību. Šodien jūtos apmulsis redzot, cik ļoti tālu esam aizgājuši no mūsu tradicionālās, latviskās celtniecības. Agrāk mani ar aizvērtām acīm aizveda uz jebkuru novadu, un, ieraudzījis koka māju, es pateicu, kur atrodos. Tagad – visur viss vienādi. Kāpēc? Agrākos laikos bez domāšanas nevarēja atļauties dzīvot. Tagad banka iedod naudu, un cilvēkam cits kļūst vienaldzīgs, ka tik ir, par ko būvēt, jo iespaidīgāku māju, jo labāk. Ekoloģija, dabiskums latvietim bijis svarīgs visos laikos. Kursos tika prezentētas salmu mājas - kaut kas jauns, bet mūsu mentalitātei tuvs. Ļoti vērtīga pieredze – tā es raksturotu visu šo pasākumu kopumā.”

Kursi „Energoefektīva renovācija ar ekobūves paņēmieniem” notika Leonardo do Vinči programmas finansētā ES projekta „TEAM ECOCONSTRUCTION” ietvaros, kurā iesaistīti Ērgļu arodvidusskolas darbinieki. Kursi tika organizēti kā „ģenerālmēģinājums” apmācību programmas, ko vairākos līmeņos izstrādā arodvidusskolā, darbībai. Tajos piedalījās 14 dalībnieki (klausītāji) un vienpadsmit lektori (arī apmācību meistari). Kursu nobeigumā katrs to dalībnieks kārtoja pārbaudes testu un saņēma sertifikātu. No 17. līdz 21. maijam Latvijā viesojās projekta partneri no Francijas, Beļģijas, Austrijas, Spānijas un Šveices, kuri novērtēja Latvijas komandas veikumu. Atsauksmes – vislabākās.

Inguna Bauere, ĒAV būvniecības priekšmetu skolotāja